

2009-08-28
Olof Lundborg
Dnr 218/09

**Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM**

Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122)

Lärarnas Riksförbund har beretts tillfälle att lämna yttrande över ovanstående remiss. Förbundet väljer att endast beröra de delar som handlar om de fristående skolorna.

Inledande synpunkter

Lärarnas Riksförbund vill inleda med att poängtera att helhetsanalysen av det svenska skolväsendet sedan friskolereformens (valfrihetsreformen) införande fortfarande saknas. Detta är ingen kritik mot föreliggande utredning, snarare kritik mot uppdragsgivaren som fortfarande inte beslutat att utreda konsekvenserna av 1990-talets utbildningspolitiska reformer.

Synpunkter på utredningens fyra förslag om fristående skolor

Kommunalt ägande i fristående skolor

- Det är bra att utredningen försöker bringa reda i det regelverk som omger gränsdragningen mellan offentligt och privat ägande på skolans område. Både samägansformer och kommunala friskolor är fenomen som bidrar till otydlighet ansvarsfördelningen på skolans område.

Lärarnas Riksförbund ställer sig dock frågande till utredningens förslag om undantag när det gäller kommunalt ägande i friskolor. Det framgår inte tydligt om beteckningen ”samverkan” mellan privat och offentligt, kan få till konsekvens en tolkning som gör att kommunen enligt lag kan välja antingen entreprenad eller samägande genom friskola som lösning (då främst inom gymnasieskolan). Att följa utredningens förslag innebär att en ännu större otydlighet skapas. Det kommer att finnas kommunala skolor, entreprenad, friskolor som ägs helt eller delvis av en kommun och friskolor. Enligt Lärarnas Riksförbund bör regeringen fokusera på att skapa samma regelverk, oavsett vem som är huvudman.

- Lärarnas Riksförbund anser att det generellt ska finnas en tydlig uppdelning mellan det kommunala skolväsendet och de fristående skolorna. Hybrider och särlösningar måste undvikas, även om förbundet inser att kraftigt begränsade undantag kan förekomma, om ovanstående punkt beaktats.
- Det är av största vikt att de regler om offentlighet och sekretess, som gäller för kommunala skolor, undantagslöst gäller för så kallade samägandeskolor, i de fall dessa är nödvändiga. I övrigt ska skolagens bestämmelser gälla precis som för kommunala skolor.

Entreprenader i fristående skolor

- I den mån entreprenader är aktuella inom skolverksamhet, delar Lärarnas Riksförbund utredningens uppfattning att lika villkor ska gälla mellan fristående och kommunala skolor, vilket innebär att friskolor bör få samma rättigheter som kommunala skolor att lägga ut viss reglerad verksamhet i gymnasieskolan på entreprenad. I sak är förbundet dock starkt kritisk till entreprenadförfarande inom skolan (se remissvar på SOU 2006:1).

Slopat krav på minst 20 elever

- Lärarnas Riksförbund avstyrker utredningens förslag. Frågan har tidigare utretts av regeringen och då har begränsningen om 20 elever ansetts rimlig. Det finns idag möjlighet att göra undantag från denna regel, vilket måste anses vara tillräckligt. 20 elever är ett minimum för att den sociala interaktionen i en skola ska kunna fungera.

Det kan istället diskuteras om 20 elever är ett rimligt minimum. Alla elever ska ha rätt till undervisning av behöriga lärare, alltså lärare utbildade för både rätt ämne och årskurser. Det är uppenbart att det blir svårt att anordna utbildning av hög kvalitet i en skola med endast 20 elever.

Begränsningsregler bör gälla lika för kommunala och fristående skolor.

Ett förändrat ansöknings- och tillståndsförfarande

- Lärarnas Riksförbund stödjer samtliga av utredningens förslag under denna rubrik. Det gäller förslaget att tidigarelägga sista ansökningsdag för start av friskola till den 1 februari kalenderåret innan verksamheten ska starta. Det gäller också regleringen kring kommunens yttrande som både ska ta hänsyn till elevperspektivet och konsekvenserna för skolväsendet i kommunen på lång sikt. Lärarnas Riksförbund ser fram emot att kunna få kommentera det förslag till upp-

gifter som en kommun ska vara skyldig att lämna in till Skolinspektionen, när en sådan lista presenteras från myndigheten.

Med vänlig hälsning

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Metta Fjelkner
Förbundsordförande

Olof Lundborg